

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în
materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației,
și modificarea unor hotărâri ale Guvernului

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, și modificarea unor hotărâri ale Guvernului a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) în comun cu Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, și modificarea unor hotărâri ale Guvernului este elaborat în **scopul** armonizării cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene, obligativitatea racordării cadrului normativ național cu acquis-ul comunitar pe domeniul aviației civile conform Anexei III al Acordului privind spațiul aerian comun între Uniunea Europeană și statele sale membre și Republica Moldova (în continuare ASAC), semnat la Bruxelles la data de 26.06.2012, ratificat prin Legea nr. 292/2012.

Necesitatea transpunerii acestuia derivă din prevederile Anexei III la ASAC, Capitolul C „Siguranța Aeronautică” și Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025, CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ, Capitolul 14 „POLITICA DE TRANSPORT”, „Transport aerian”, Anexa A, acțiunea nr. 200 și nr. 210.

Scopul prezentului proiect este **transpunerea totală** a prevederilor următoarelor Regulamente:

1. Regulamentul delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației impuse organizațiilor care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 748/2012 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 748/2012 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei, **CELEX: 32022R1645**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 248/18 din 26 septembrie 2022.

2. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/203 al Comisiei din 27 octombrie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, impuse organizațiilor care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 1321/2014, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 1178/2011, (UE) 2015/340 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, precum și autorităților competente care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 1321/2014, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 1178/2011, (UE) 2015/340 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr.

1321/2014, (UE) 2015/340 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, **CELEX: 32023R0203**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 31 din 02 februarie 2023, astfel cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1769 al Comisiei din 12 septembrie 2023 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative pentru aprobarea organizațiilor implicate în proiectarea sau producția de sisteme și componente de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203.

În sensul prezentului Regulament, *se aplică prevederile* din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, precum și prevederi din următoarele Regulamente, care sunt prevăzute ajustarea lor conform noilor prevederi reglementate în prezentul proiect de act normativ:

- Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 91/2024;
- Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la aerodromuri, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2018;
- Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 119/2023;
- Regulamentul de stabilire a cerințelor și procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 134/2019;
- Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 204/2020;
- Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 612/2022.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Semnarea la Bruxelles la 26 iunie 2012 a ASAC, Republica Moldova și-a asumat obligația de a ajusta cadrul normativ național în domeniul aviației civile la cel european prin implementarea actelor normative europene stabilite în Anexa III. Acest lucru a devenit și mai important în contextul în care Republica Moldova a devenit stat candidat pentru aderarea la UE, statut confirmat de către Consiliul European la 23 iunie 2022.

În acest sens, pentru realizarea obligației statutului asumat prin ASAC, este necesară transpunerea în cadrul normativ național a Regulamentului delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 al Comisiei din 27 octombrie 2022., privind securitatea informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației.

Riscurile în materie de securitate a informațiilor sunt în continuă creștere în domeniul aviației civile, pe măsură ce sistemele informatice actuale devin tot mai interconectate și devin tot mai des ținta unor terți rău intenționați. Respectivul riscuri în materie de securitate pot proveni din diverse surse, cum ar fi deficiențe de proiectare și de întreținere, aspecte ale performanțelor umane, amenințări la adresa mediului și amenințări la adresa securității informațiilor.

Prin urmare, sistemele de management instituite de autoritățile naționale competente responsabile de supravegherea industriei aeronautice și de organizațiile menționate, în considerentele expuse, trebuie să țină seama nu doar de riscurile în materie de siguranță care decurg din evenimente inopinate, ci și de riscurile în materie de siguranță care decurg din amenințări la adresa securității informațiilor, atunci când deficiențele existente pot fi exploatate de persoane cu intenții răuvoitoare. Riscurile asociate acestor sisteme informatice nu se limitează la posibile atacuri asupra spațiului cibernetic, ci includ și amenințări care pot afecta procesele și procedurile, precum și performanțele ființelor umane.

La nivel internațional, un număr semnificativ de organizații utilizează deja standarde internaționale, cum ar fi ISO 27001, pentru a aborda securitatea informațiilor și a datelor digitale. Aceste standarde pot să nu abordeze pe deplin specificul aviației civile, respectiv, este necesară instituirea unor cerințe specifice privind managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației.

Scopul acestor cerințe este ca să se acopere toate domeniile aviației civile și interfețele acestora, dat fiind că aviația este un sistem de sisteme cu grad înalt de interconectare.

Obiectivul de bază îl constituie instituirea și menținerea unui sistem de management pentru gestionarea riscurilor în materie de securitate a informațiilor de către:

- organizațiile de management al continuității navigabilității;
- organizațiile de întreținere;
- organizațiile de pregătire a piloților;
- organizațiile de pregătire a echipajului de cabină;
- centrele de medicină aeronautică pentru personalul aeronautic navigant;
- și operatorii de echipamente de pregătire sintetică pentru zbor;
- operatorii aerieni;
- furnizorii de servicii de management al traficului aerian;
- furnizorii de servicii de navigație aeriană;
- furnizorii de servicii U-space și furnizorii unici de servicii de informații;
- organizațiile de pregătire și centrele de medicină aeronautică pentru controlorii de trafic aerian;
- organizațiilor aprobate implicate în proiectarea sau producția de sisteme ATM/ANS.

Temei special pentru prezentul proiect de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului servesc dispozițiile art. 76 din Legea nr. 100/2017 care stabilesc reexaminarea în vederea actualizării actelor normative, pentru evaluarea compatibilității cu alte acte normative în vigoare la momentul reexaminării, precum și cu reglementările legislației UE, în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

Regulamentul vine cu **propuneri de soluționare a unor probleme prioritare pentru Republica Moldova**, precum:

- Instituirea unui sistem național de management al riscurilor de securitate cibernetică în aviație, pentru creșterea nivelului securității cibernetice și protecția infrastructurii critice aeronautice, asigurând continuitatea operațiunilor în siguranță;
- instruirea și specializarea personalului din autoritatea de reglementare și supraveghere în domeniul aeronautic și securității informațiilor, cu privire la creșterea eficienței și profesionalismului structurilor de control și monitorizare;
- modernizarea infrastructurii aeroportuare prin aplicarea tehnologiilor digitale pentru gestionarea fluxurilor și pentru managementul riscurilor, în scopul creșterii siguranței, eficienței și operativității aeronautice.

În concluzie: Regulamentul prevede cerințe referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor, pentru gestionarea riscurilor legate de securitatea informațiilor în domeniul aviației, pentru protejarea infrastructurii, datelor și a sistemelor electronice critice.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul național are ca **obiectiv principal** transpunerea a două Regulamente comunitare:

1. Regulamentul delegat (UE) 2022/1645, în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației impune organizațiilor prevede cerințele către organizații pentru identificarea și gestionarea riscurilor legate de securitatea informațiilor, care pot afecta siguranța aviației.

Aceste riscuri pot influența sistemele tehnologice informaționale, datele utilizate în aviația civilă. **Scopul** este de a identifica evenimentele de securitate a informațiilor, de a identifica incidentele ce pot avea impact asupra siguranței aviației și de a asigura răspunsul și recuperarea corespunzătoare în urma acestora. Aspectele cheie prevăzute sunt:

➤ **Stabilirea unui sistem de management al securității informațiilor.** Operatorii și autoritățile instituie o politică de securitate a informațiilor în care sunt prevăzute principiile generale în ceea ce privește impactul potențial al riscurilor în materie de securitate a informațiilor asupra siguranței aviației; implementarea și menținerea unui sistem eficient de identificare, evaluare și management al riscurilor asociate securității informațiilor, pentru a preveni amenințările cibernetice și alte vulnerabilități;

➤ **Stabilirea procedurilor pentru identificarea, raportarea, evaluarea și tratarea riscurilor.** Este necesar efectuarea analizei periodice pentru identificarea amenințărilor și vulnerabilităților relevante în sistemele informatice și de comunicație utilizate în domeniu;

➤ **Implementarea unor măsuri de securitate** pe baza evaluărilor de risc, elaborarea măsurilor tehnice și organizaționale pentru protejarea informațiilor sensibile, pentru a asigura confidențialitatea, integritatea și disponibilitatea datelor;

➤ **Elaborarea Planurilor de răspuns la incidente.** Este imperativ să existe planuri și proceduri clar definite pentru gestionarea incidentelor de securitate a informațiilor, pentru a limita impactul și a preveni răspândirea acestora;

➤ **Elaborarea Manualului de management al securității informațiilor,** constituie elaborarea unui document comprehensiv (MMSI) care descrie politicile, responsabilitățile, resursele și procedurile pentru gestionarea riscurilor de securitate a informațiilor, conform cerințelor legislației, și menține actualitatea acestuia prin actualizări regulate și aprobări, asigurând o gestionare sistematică și eficientă a securității informațiilor, protejând sistemele și datele critice, prevenind incidentele de securitate și garantând conformitatea cu cerințele legale și de siguranță;

➤ **Cerințele și competențele în formarea personalului** implicat trebuie să fie instruit periodic în privința riscurilor de securitate a informațiilor și a măsurilor de protecție;

➤ **Monitorizarea și auditul politicilor de securitate,** prevede elaborarea și menținerea unui sistem de evidențe pentru toate activitățile legate de managementul securității informațiilor, inclusiv aprobări, evaluări de risc, contracte, incidente, vulnerabilități, calificări ale personalului și evenimente. Astfel, asigurând trasabilitatea, responsabilitatea și controlul asupra tuturor activităților și deciziilor legate de securitatea informațiilor, facilitând auditul, reevaluările și gestionarea riscurilor, precum și protejarea integrității și confidențialității evidențelor.

2. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/203 de stabilire a normelor de aplicare a în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, stabilește norme pentru gestionarea riscurilor legate de securitatea informațiilor cu impact asupra siguranței aviației. Prevede următoarele cerințe pentru organizații și autorități din domeniul aviației, pentru a asigura o abordare sistematică în evaluarea și controlul riscurilor legate de securitatea informațiilor, în conformitate cu multiplele reglementări UE din domeniu și în scopul îmbunătățirii gestionării riscurilor în siguranța aviației, precum:

➤ **Identificarea riscurilor în materie de securitate a informațiilor** cu impact potențial asupra siguranței aviației, care ar putea afecta sistemele de tehnologie a informației și comunicațiilor și datele utilizate în scopul aviației civile;

➤ **Detectarea evenimentelor de securitate a informațiilor** și a identificării celor care sunt considerate incidente de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației;

➤ **Asigurarea unui răspuns la respectivele incidente de securitate** a informațiilor și a redresării în urma acestora.

Totodată, Regulamentul prevede că organizațiile trebuie să păstreze evidențe detaliate și trasabile ale activităților legate de managementul securității informațiilor, inclusiv aprobări, evaluări de risc, contracte, incidente, vulnerabilități și evenimente, pentru o perioadă minimă de cinci ani. De asemenea, trebuie să păstreze evidențele personalului implicat și să asigure protecția și integritatea acestor evidențe, conform procedurilor interne și nivelului de clasificare.

Prin **prevederile actului normativ** se urmărește:

- instituirea normelor generale privind obiectivul și domeniul de aplicare;
- definirea noțiunilor specifice obiectului de reglementare;
- stabilirea instituțiilor naționale responsabile de implementarea reglementărilor.

Proiectul include trei anexe:

➤ **Anexa nr. 1** - stabilește cerințe în materie de management care trebuie îndeplinite de AAC în calitate de organ responsabil de activități de certificare, de supraveghere și de asigurare a respectării conformității. Respectiv, instituie necesitatea creării în cadrul AAC a unui sistem de management al securității informațiilor în cadrul căruia vor fi evaluate riscurile în materie de securitate a informațiilor, tratarea acestora, precum și detectarea/răspunsul și redresarea incidentelor de securitate a informațiilor, atât în cadrul instituției cât și identificate în cadrul supravegherii organizațiilor;

➤ **Anexa nr. 2** - stabilește cerințele care trebuie îndeplinite de organizațiile din domeniul aviației civile precum organizațiilor de producție și organizațiilor de proiectare, organizațiilor de întreținere, organizațiilor de management al continuității navigabilității, operatorilor de aerodromuri și furnizorilor de servicii de gestionare a platformei, operatorilor aerieni, organizațiilor de pregătire aprobate (ATO-uri), centrelor de medicină aeronautică pentru personalul navigant, operatorilor de echipamente de pregătire sintetică pentru zbor (FSTD-uri), organizațiilor de pregătire a controlorilor de trafic aerian (ATCO) și centrele de medicină aeronautică pentru ATCO, furnizorii de servicii de navigație aeriană care dețin un certificat limitat, furnizorilor de servicii de informare a zborurilor etc.

➤ **Anexa nr. 3** – stabilește modificarea a șase Regulamente care vor fi suspendate unor modificări corespunzătoare prin completarea acestora cu prevederi ce se referă la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, precum:

1. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 91/2024;
2. Regulamentului privind procedurile administrative referitoare la aerodromuri, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2018;
3. Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 204/2020;
4. Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 612/2022;
5. Regulamentul de stabilire a cerințelor și procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 134/2019;
6. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 119/2023.

Prevederile proiectului sunt incluse și în proiectul Regulamentului privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea

organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu; inclusiv celor care au deja obligația de a dispune de un sistem de management în conformitate cu standardele internaționale în domeniul siguranței aviației, proiect definitivat, remis la promovare.

Rezultatele scontate după adoptarea și implementarea prezentului proiect de act normativ, se urmărește asigurarea punerii în aplicare consecventă în toate domeniile aviației, și implementarea de toate organizațiile (inclusiv de AAC) care cad sub incidența prezentului Regulament, fiind important la alinierea proceselor/mecanismelor în materie de securitate cibernetică în domeniul aviației civile naționale la cele internaționale, pentru a asigura coerența și compatibilitatea între acestea. Acest proces este deosebit de important în domeniul aviației civile, deoarece aviația este o industrie globală, iar operarea în mod sigur și eficient necesită standarde comune și reglementări uniforme.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În cadrul normativ național nu este transpus actualmente un șir de regulamente europene precum Regulamentul delegat (UE) 2022/1645 și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/203.

Acest proces a devenit și mai important în contextul în care Republica Moldova a devenit stat-candidat pentru aderarea la UE. Astfel, procesul de transpunere a acquis-ului european, inclusiv în domeniul aviației civile, trebuie să fie unul cât se poate mai aproape și cât se poate mai rapid posibil.

În acest sens, pentru realizarea obligației statutului asumat prin ASAC, sunt necesare transpunerea în cadrul normativ național a Regulamentelor enunțate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public este determinat de următoarele aspecte:

1. **Obligațiunile în elaborarea și implementarea cerințelor de management al riscurilor în domeniul securității aviației** – autoritățile și organismele publice conformarea cu privire la corelarea și implementarea măsurilor mai stricte pentru asigurarea securității informațiilor.
2. **Necesitatea de conformare și monitorizare** – sectorul public va trebui să adapteze cadrul legislativ, operațional și de control pentru a respecta noile norme, implicând creșterea eforturilor de conformare și inspecții și auditări pentru a se asigura că acestea aplică măsurile de management al riscurilor conform Regulamentului.
3. **Costuri suplimentare pentru implementare** – pentru autoritățile de reglementare și de inspecție, pot apărea costuri legate de instruirea personalului, actualizarea sistemelor și procedurilor, precum și supravegherea continuă.
4. **Îmbunătățirea gestionării riscurilor** – responsabilizarea autorităților pentru gestionarea riscurilor în securitatea informațiilor, ceea ce, pe termen lung, contribuie la siguranța generală a sectorului aeronautic.
5. **Coordonare mai strânsă între autorități și organizații** – la nivelul statelor membre, cooperarea și schimbul de informații se vor intensifica pentru a asigura conformitatea și pentru a răspunde mai eficient la riscurile emergente.

În concluzie, Regulamentul aduce un impact semnificativ, dar optim pentru sectorul public, solicitând alocarea de resurse suplimentare și adaptarea proceselor pentru a asigura o gestionare eficientă

a riscurilor tehnologice și de securitate în domeniul aviației civile, contribuind la siguranța sectorului aeronautic.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar cu privire la implementarea cerințelor prevăzute în prezentul Regulament implică costuri pentru următoarele acțiuni:

- Necesitatea de a dezvolta sau ajusta sisteme și proceduri interne pentru gestionarea riscurilor;
- Costurile cu formarea personalului sau cu consultanță specializată;
- Investiții în tehnologie sau echipamente pentru monitorizarea și controlul riscurilor;
- Costuri administrative pentru conformitate și audituri.

Astfel, pentru organizații se impune alocarea surselor financiare precum:

- **Costurile tehnologice**, investiții în sistemele informatice pentru stocarea, protejarea și gestionarea evidențelor digitale. Costuri pentru implementarea sau actualizarea platformelor de management al securității și de raportare;
- **Costurile pentru personal**. Angajarea sau instruirea personalului specializat în gestionarea, monitorizarea și asigurarea protecției și păstrării evidențelor împotriva deteriorării, alterării sau furtului, conform noilor cerințe.
- **Costurile de conformare și audit**, pentru auditurile periodice pentru verificarea respectării cerințelor de păstrare a evidențelor precum și pentru elaborarea și menținerea documentației și procedurilor interne conform noilor reguli.
- **Costurile administrative și de training** pentru personalul implicat în managementul securității și păstrarea evidențelor. Actualizarea politicilor și procedurilor interne în conformitate cu noile reglementări.
- **Costurile legate de riscuri și incidente**: Creșterea nivelului de securitate pentru a evita pierderea, deteriorarea sau compromiterea evidențelor, care ar putea avea consecințe financiare semnificative. Asigurarea unor procese eficiente pentru identificarea, raportarea și tratarea incidentelor de securitate, pentru a evita costurile legate de incidentele de securitate.
- **Costuri legate de securitatea fizică și digitală**: Investiții în măsuri de protecție a datelor, inclusiv criptare, control acces de date sigure, menținerea unor medii de stocare sigure, conforme cu nivelurile de clasificare a informațiilor.

În concluzie: Alocarea resurselor financiare atât pentru conformare, cât și pentru menținerea sistemelor și personalului necesar, poate duce la creșteri considerabile ale costurilor operaționale. Totuși, aceste investiții conduc la un nivel mai ridicat de securitate și responsabilitate, reducând riscurile de incidente costisitoare și asigurând conformitatea cu reglementările europene.

Astfel, la implementarea prezentului proiect de act normativ pot fi necesare cheltuieli financiare din bugetul de stat.

Notă: Pentru elucidarea și analiza impactului financiar prin scrisoarea MIDR nr. 13-2812 din 26 mai 2025 a fost solicitată din partea instituțiilor /companiilor vizate opinia asupra impactului financiar, direct sau indirect asupra procesului instituțional, cheltuieli, investițiile necesare, perioada de tranziție, date statistice, alte propuneri vizavi de aspectele financiare, în contextul implementării și conformării normelor europene, în scopul îmbunătățirii siguranței aviației civile. La etapa de preavizare propuneri și obiecții nu au fost expuse. Menționăm că, la etapa de avizare proiectul va fi remis în mod repetat către industria aeronautică.

1.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat este cauzat de modul în care companiile din domeniul aviației și al serviciilor conexe gestionează securitatea informațiilor, iar principalele efecte pot fi următoarele:

1. Creșterea responsabilităților și a obligațiilor de conformare. Companiile trebuie să implementeze sau să își actualizeze sistemele de management al riscurilor de securitate a informațiilor pentru a respecta noile cerințe, fiind necesară documentarea proceselor, evaluarea constantă a riscurilor și adoptarea de măsuri preventive și corective.

2. Costuri pentru implementare și întreținere. Investiții în tehnologiile de securitate, infrastructură IT și formarea personalului pentru a asigura conformitatea, costuri legate de audituri periodice, teste de vulnerabilitate și actualizarea continuă a măsurilor de securitate.

3. Necesitatea formării personalului și instruirii pe segmentul managementul riscurilor de securitate. Angajații trebuie instruiți pentru a identifica și gestiona riscurile de securitate și pentru a răspunde adecvat incidentelor de securitate a informațiilor, în crearea unei culturi organizaționale orientate spre securitate.

4. Îmbunătățirea securității operaționale și de informații. Investițiile și finanțarea au drept scop final asigurarea unei securități sporite, pentru reducerea riscului de atacuri cibernetice, vulnerabilități și alte incidente care pot avea efecte financiare și reputaționale grave, dar și a fi un pericol la securitatea operațională a companiei. Totodată, va determina creșterea încrederii pasagerilor în sistemele și serviciile oferite.

5. Necesitatea cooperării și schimbului de informații. Companiile aeriene trebuie să colaboreze mai strâns cu autoritățile și alte organizații pentru schimbul de informații despre riscuri și incidente, creând rețele de securitate mai robuste.

În concluzie, sectorul privat va trebui să aloce resurse pentru implementarea și menținerea unui nivel ridicat de securitate a informațiilor, să devină mai responsabili în gestionarea riscurilor, și să își reconfigureze procesele pentru a respecta noile norme, în siguranța proceselor operaționale și a pasagerilor cu scop final asigurarea unei securități sporite, pentru reducerea riscului de atacuri cibernetice, vulnerabilități și alte incidente.

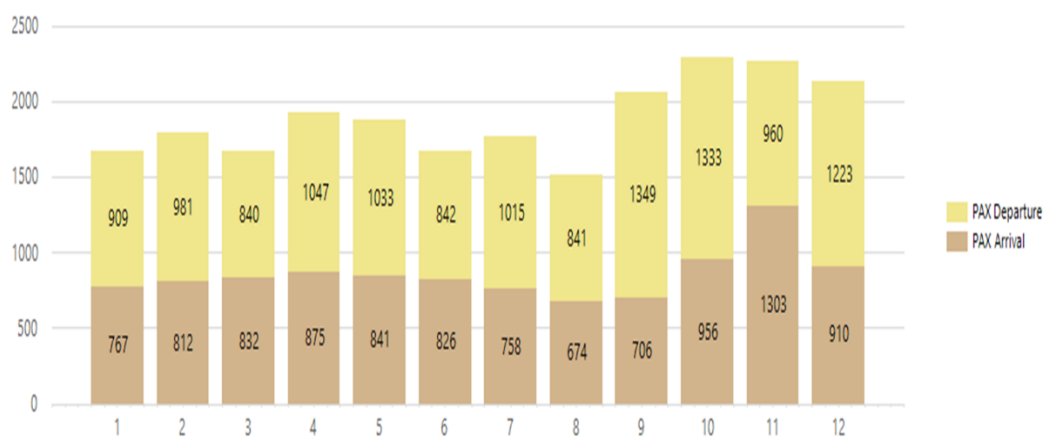
4.4. Impactul social

Contribuția în acest sector se definește prin necesitatea dezvoltării unei securități robuste în spațiul aerian care să ofere nivelul necesar de siguranță, de capacitate, de reacție, de coordonare, de performanță de mediu și de furnizare continuă a serviciilor aeriene rapide, ținând seama în mod corespunzător de necesitățile de securitate și apărare.

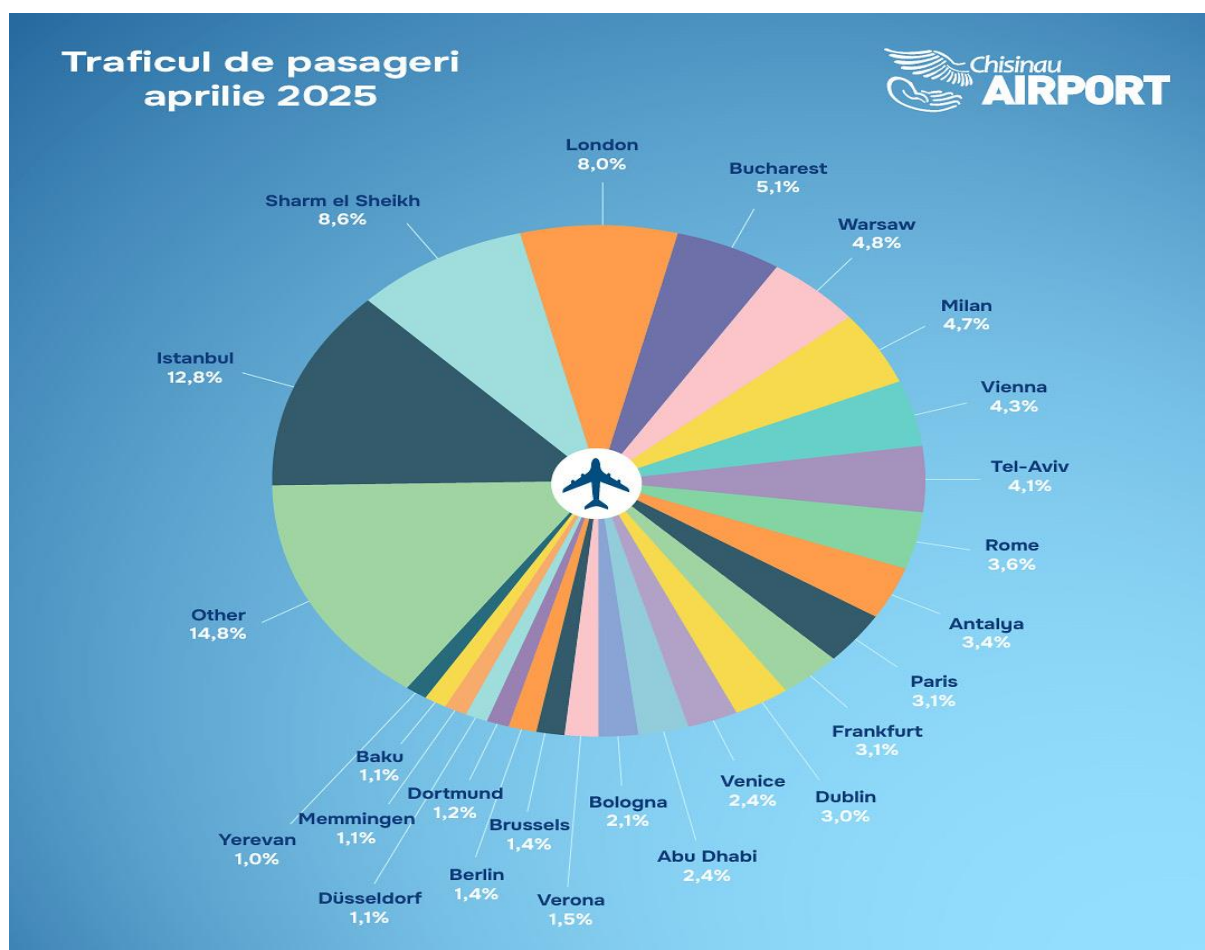
Pe măsura creșterii numărului de pasageri (*se anexează graficele fluxului de pasageri per oră pentru perioada anilor 2023 - 2024*) și pentru a face față cererii tot mai mare a cetățenilor, contribuția în acest sector se definește prin importanța securității informațiilor și a gestionării riscurilor în domeniul aviației, ceea ce poate duce la o mai mare înțelegere și încredere în sistemul de transport aerian, asigurând menținerea unui nivel ridicat de siguranță al aviației, dar și măsuri echilibrate pentru mediul social.

Graficele fluxului de pasageri per oră pentru perioada 2024/2025

Summer 2024 (31.03.2024-02.11.2024) Maximum PAX per hour (UTC)

Aeroportul Internațional Chișinău a încheiat luna aprilie 2025 cu un trafic total de 388.122 pasageri îmbarcați și debarcați, reprezentând 155,2% realizare față de prognoza estimată. Comparativ cu aceeași perioadă a anului 2024, se constată o creștere de 60%, echivalentul a +145.617 pasageri. În aceeași perioadă, pe segmentul cargo au fost înregistrate 190,4 tone de mărfuri.

Astfel, impactul social, este de durată, cu caracter pozitiv, care poate fi evaluat pe viitor în baza indicatorilor de monitorizare raportați la riscul de incidente sau atacuri asupra infrastructurii aeronautice, ceea ce sporește siguranța pasagerilor și al publicului larg, eficiența și operativitatea în coordonare între entități.

Totodată, măsurile de securitate mai stricte pot implica proceduri de control mai riguroase, ceea ce poate influența confortul și libertățile individuale, dar acestea sunt justificate în numele siguranței colective.

În concluzie, impactul social al acestui proiect este determinat pe de o parte, de creșterea încrederii în siguranța transporturilor aeriene și responsabilizarea societății în gestionarea riscurilor, iar pe de altă parte, pot apărea preocupări legate de intimitate și libertăți personale, în special în contextul măsurilor stricte de securitate, proces în final, indispensabil, cu scopul asigurării siguranței traficului aerian.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

În procesul de implementare și executare a proiectului de act normativ prelucrarea datelor cu caracter personal se va face strict prin asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal conform Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

În unele cazuri, măsurile de securitate avansate și monitorizarea riscurilor pot fi percepute de anumite segmente ale societății ca o formă de supraveghere excesivă, ceea ce poate genera dezbateri legate de intimitate și libertăți civile, dar procedurile efectuate se vor face strict conform cadrului normativ în scopul asigurării securității și siguranței aeronautice.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul Regulament nu are impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Aplicarea unor principii de performanță și utilizarea de tehnologii inovatoare este esențială pentru îmbunătățirea continuă a proceselor operaționale pe domeniul transportului aerian, determinând o mai bună gestionare a riscurilor de securitate ce pot preveni incidente majore, inclusiv cele care pot avea consecințe grave asupra mediului, precum pierderea unui avion sau accidente care pot duce la deversări de combustibil sau alte substanțe periculoase.

Astfel, *impactul direct asupra mediului* este mai puțin evident decât în alte domenii, gestionarea riscurilor și implementarea tehnologiilor avansate pot avea, pe termen lung, efecte favorabile prin prevenirea accidentelor, promovarea practicilor mai durabile și stimularea sectorului să adopte soluții sustenabile în procesele operaționale.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Posibile impacturi pot fi identificate asupra competitivității sectorului, fiind determinat de rapiditatea și conformarea la noile cerințe a organizațiilor.

De asemenea, poate fi sesizat impactul asupra inovației tehnologice, determinată de necesitatea de a satisface cerințele de securitate și gestionarea riscurilor pentru stimularea, dezvoltarea și adoptarea de noile tehnologii și soluții inovatoare, inclusiv inteligență artificială, tehnologii de analiză a datelor pentru prevenirea incidentelor.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul național transpune prevederile:

➤ **REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2022/1645** al Comisiei din 14 iulie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației impuse organizațiilor care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 748/2012 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 748/2012 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei, **CELEX: 32022R1645**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 248/18 din 26 septembrie 2022; și

➤ **REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2023/203** al Comisiei din 27 octombrie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, impuse organizațiilor care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 1321/2014, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 1178/2011, (UE) 2015/340 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, precum și autorităților competente care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 1321/2014, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 1178/2011, (UE) 2015/340 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr. 1321/2014, (UE) 2015/340 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, **CELEX: 32023R0203**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 31 din 02 februarie 2023, astfel cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1769 al Comisiei din 12 septembrie 2023 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative pentru aprobarea organizațiilor implicate în proiectarea sau producția de sisteme și componente de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203.

Prezentele Regulamente stabilesc cerințele pentru implementarea și menținerea unor măsuri adecvate pentru protejarea informațiilor și asigurarea siguranței aeronautice, gestionarea riscurilor legate de securitatea informațiilor și a securității aviației, cooperarea între autorități și organizații pentru schimbul de informații de securitate, pregătirea și conștientizarea personalului implicat în gestionarea riscurilor și securitatea informațiilor, fiind expuse următoarele elemente:

a) obiectivele actului juridic al UE:

REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2022/1645 AL COMISIEI din 14 iulie 2022 prevede cerințele care trebuie îndeplinite de organizațiile din sectorul aviației în vederea identificării și a managementului riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, care ar putea afecta sistemele de tehnologie a informației și comunicațiilor și datele utilizate în scopul aviației civile, în vederea detectării evenimentelor de securitate a informațiilor și a identificării acelor care sunt considerate incidente de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, precum și în vederea asigurării unui răspuns la respectivele incidente de securitate a informațiilor și a redresării în urma acestora.

REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) nr. 2023/203 AL COMISIEI din 27 octombrie 2022, stabilește cerințele pe care trebuie să le îndeplinească organizațiile și autoritățile competente în vederea:

- identificării și a managementului riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, care ar putea afecta sistemele de tehnologie a informației și comunicațiilor și datele utilizate în scopul aviației civile;

- detectării evenimentelor de securitate a informațiilor și a identificării celor care sunt considerate incidente de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației;
- asigurării unui răspuns la respectivele incidente de securitate a informațiilor și a redresării în urma acestora.

b) gradul de transpunere a actului juridic al UE, precizându-se dacă transpunerea este totală, parțială sau selectivă:

Proiectul național transpune total prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 al Comisiei din 27 octombrie 2022 și a Regulamentului delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022.

c) argumentarea introducerii unor reglementări care nu sunt prevăzute expres în actul juridic al UE și/sau care depășesc cerințele minime stabilite de acesta:

Proiectul de act normativ și Tabelele de concordanță sunt elaborate potrivit rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul hotărârii va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei de compatibilitate cu legislația UE urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării raportului din partea Centrului de Armonizare a Legislației.

Din punct de vedere al compatibilității prevederile UE sunt compatibile în raport cu prevederile actului juridic național.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul Regulament este elaborat în baza Regulamentului delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022 și a Regulamentului delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022.

Necesitatea transunerii acestuia derivă din prevederile Anexei III la ASAC, Capitolul C „Siguranța Aeronautică” și Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025, CLUSTER 4., AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ, Capitolul 14. „POLITICA DE TRANSPORT”, „Transport aerian”, Anexa A, acțiunea nr. 200 și nr. 210.

În concluzie, menționăm necesitatea executării obligațiilor Republicii Moldova conform Convenției privind aviația civilă internațională și ASAC în mod uniform în toate țările UE și în Republica Moldova, fiind atinse obiectivele Convenției privind aviația civilă internațională și a Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (compartimentul „Transparență”, directoriul „Transparență decizională/Anunțuri de inițiere a politicilor”), și pe portalul guvernamental particip.gov.md, la data de 24.02.2025, la adresa - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14009.

A fost solicitată către industria aeronautică consultarea prealabilă a proiectului prin scrisoarea MIDR nr. 13-2812 din 26 mai 2025.

Proiectul urmează a fi consultat și avizat cu instituțiile publice de resort în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, inclusiv:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (inclusiv Agenția pentru Securitatea Cibernetică), Ministerul Apărării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe, Serviciul de Informații și Securitate, Agenția Proprietății Publice, Consiliul Concurenței, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi, Autoritatea Aeronautică Civilă;
- Î.S. ”MoldATSA”;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”;
- Operatorii aerieni.

Informația privind rezultatele avizării va fi inclusă în sinteză după recepționarea avizelor respective.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus prezentării către autoritățile publice responsabile pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE și ulterior expertizei anticorupție și a expertizei juridice, conform art. 34 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Concluziile expertizelor vor fi incluse în nota de fundamentare la proiectul actului normativ. Astfel, în cadrul procesului de elaborare a proiectului sunt incluse următoarele constatări:

a) Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind prezentată expertiza Centrului de Armonizare a Legislației. Urmare recepționării expertizei de compatibilitate cu legislația UE, Tabelul de compatibilitate va fi ajustat, iar concluziile vor fi reflectate în Sinteza proiectului.

b) Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi remis spre expertizare Centrului Național Anticorupție în conformitate cu prevederile art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului anticorupție.

c) Constatările expertizei juridice

Proiectul va fi remis spre expertizare Ministerului Justiției conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei juridice urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului de expertiză juridică.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect de hotărâre stabilește modificarea Regulamentelor care vor fi suspendate unor modificări corespunzătoare prin completarea acestora cu prevederi ce se referă la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, precum:

1. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 91/2024;

2. Regulamentului privind procedurile administrative referitoare la aerodromuri, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2018;

3. Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 204/2020;

4. Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 612/2022;

5. Regulamentul de stabilire a cerințelor și procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 134/2019;

6. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 119/2023.

7. Regulamentul privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu; inclusiv celor care au deja obligația de a dispune de un sistem de management în conformitate cu standardele internaționale în domeniul siguranței aviației, proiect în proces de promovare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În scopul implementării cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației prezentul Regulament se aplică următoarelor părți implicate sau entităților care acționează în numele acestora:

- 1) Autoritatea Aeronautică Civilă, în ceea ce privește supravegherea organizațiilor care pun în aplicare cerințele de management al securității informațiilor;
- 2) utilizatorii spațiului aerian al Republicii Moldova;
- 3) furnizorul de servicii de navigație aeriană din Republica Moldova;
- 4) administratorilor de aeroporturi din Republica Moldova.

Totodată, proiectul prevede pentru autoritățile și organizațiile din sectorul aerian responsabilitatea de a dezvolta și implementa măsuri de securitate și de management al riscurilor, prin identificarea, gestionarea, evaluarea și controlul riscurilor de securitate a informațiilor, formarea personalului și respectarea confidențialității datelor, colaborarea internațională și schimbul de informații. implementarea de măsuri pentru protecția datelor și gestionarea activităților legate de securitatea informațiilor.

În concluzie, menționăm că prin proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, și modificarea unor hotărâri ale Guvernului se propune soluții ce vizează întărirea sectorului aeronautic, asigurând conformitatea cu reglementările europene, modernizarea infrastructurii, creșterea securității și a eficienței. Implementarea lor va consolida poziția Republicii Moldovei în domeniu și va stimula dezvoltarea durabilă a industriei aeronautice naționale.

Secretar general

Angela ȚURCANU